

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ *DIAPHORINA CITRI*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
2. ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ	3
2.1 Ξενιστές	3
2.2 Βιολογία	3
2.3 Φυτοϋγειονομικό καθεστώς.....	4
2.5 Διάδοση	4
2.6 Αντιμετώπιση.....	4
2.7 Οικονομική σημασία	4
3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ - ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ	5
3.1 Ορισμοί.....	5
3.2 Έλεγχοι διακινούμενων ή εισαγόμενων φυτών-ξενιστών.	5
3.3 Επισκοπήσεις	7
3.4 Αξιοποίηση Ετήσιου Προγράμματος Γεωργικών Εφαρμογών.....	8
3.5 Πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των εισαγωγέων, παραγωγών και του ευρύτερου κοινού	8
4. ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ.....	8
4.1. Εντοπισμός του εντόμου σε διακινούμενο ή εισαγόμενο φορτίο	8
4.2. Εντοπισμός του εντόμου σε εκμετάλλευση, σημεία πώλησης, ιδιωτικούς ή άλλους χώρους	9
4.3 Οριοθέτηση περιοχής.....	10
5. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ.....	11
6. ΜΕΤΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ.....	11
7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	12

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ασιατική ψύλλα των εσπεριδοειδών (Asian Citrus Psyllid) *Diaphorina citri* (Kuwayama) είναι γνωστή για τις σοβαρές ζημιές που προκαλεί σε εσπεριδοειδή στην Αμερικανική και Ασιατική ήπειρο ενώ προσβάλλει και διάφορα καλλωπιστικά (ιδιαίτερα το *Murraya paniculata*). Ο εν λόγω επιβλαβής οργανισμός συμπεριλαμβάνεται στο Παράρτημα II, Μέρος Α του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2072, στο οποίο αναγράφονται οι οργανισμοί οι οποίοι **δεν** έχουν εντοπιστεί στην Κοινότητα. Στην Ευρώπη μέχρι τώρα δεν είχε εντοπιστεί. Τον Αύγουστο του 2023, εντοπίστηκε στην Κύπρο στην περιοχή Φασουρίου σε καλλιέργεια εσπεριδοειδών. Ο εντοπισμός αυτός αποτελεί την πρώτη αναφορά στην Ευρώπη.

Ο εν λόγω επιβλαβής οργανισμός προσβάλλει κυρίως φυτά που ανήκουν στην οικογένεια των εσπεριδοειδών και προκαλεί συρρίκνωση των νεαρών φύλλων και νεαρών βλαστών. Αν και το ίδιο το έντομο δεν προκαλεί σοβαρές ζημιές στη γεωργία, εντούτοις η αρμόδια Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί τον εν λόγω οργανισμό επιζήμιο λόγω της δυνατότητας του να μεταφέρει (φορέας) το βακτήριο *Candidatus Liberibacter spp.* (*Candidatus Liberibacter africanus*, *Candidatus Liberibacter americanus* και *Candidatus Liberibacter asiaticus*) που ονομάζεται Citrus greening bacterium και προκαλεί την ασθένεια του κίτρινου δράκου ή huanglongbing (HLB). Το δε βακτήριο εάν εισέλθει σε μια περιοχή μπορεί μέσω του *Diaphorina citri* να εξαπλωθεί γρήγορα σε φυτείες εσπεριδοειδών και να προκαλέσει την ολική καταστροφή – ξήρανση των εσπεριδοειδών, με σοβαρότατες επιπτώσεις στην οικονομία, γεωργία και περιβάλλον του τόπου μας αφού θα μειωθεί δραματικά η παραγωγή καρπών εσπεριδοειδών ενώ παράλληλα θα επηρεασθούν αρνητικά οι εξαγωγές αυτών σε άλλες χώρες.

Το παρόν κείμενο αποτελεί το εθνικό Σχέδιο Δράσης που ετοιμάστηκε από την Αρμόδια Αρχή (Τμήμα Γεωργίας) και αποσκοπεί, βάσει του Άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031, στον περιορισμό ή/και την εξάλειψη του *Diaphorina citri* ούτως ώστε να αποτρέψει ή να μειώσει τους οποιουσδήποτε υπαρκτούς κινδύνους εξάπλωσης του βακτηρίου εφόσον εισέλθει στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

2. ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

2.1 Ξενιστές

Το έντομο προσβάλλει κυρίως τα εσπεριδοειδή και το *Murraya paniculata*. Στους ξενιστές περιλαμβάνονται και κάποια άλλα φυτά όπως το *Clauseana*, η συκιά (*Ficus carica*) και το κουμκουάτ (*Fortunella*) (πλήρης κατάλογος βρίσκεται διαθέσιμος στο Παράρτημα Ι).

2.2 Βιολογία

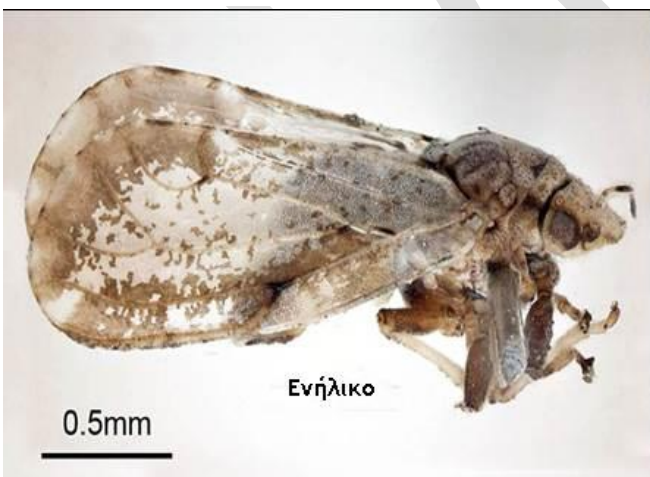
- Αυγά (φώτο 1): έχουν κίτρινο χρώμα σε σχήμα αμυγδάλου με μήκος 0,14 mm. Εντοπίζονται στις άκρες των αναπτυσσόμενων βλαστών πάνω και ανάμεσα στα φύλλα.
- Νύμφη (φώτο 2): Κίτρινο/πορτοκαλί χρώμα χωρίς στίγματα. Στο πρώτο στάδιο έχουν μήκος 0,25 mm ενώ στο τελευταίο στάδιο (5^ο) έχουν μήκος μέχρι 1,7mm. Εντοπίζεται πάντοτε σε νέα βλάστηση.
- Ενήλικα έντομα (φώτο 3): Έχουν μήκος 3 έως 4 mm με διάστικτο καφέ σώμα και ανοικτό καφέ κεφάλι. Καλύπτεται με υπόλευκο, κηρώδη έκκριμα, που το κάνει να φαίνεται σκονισμένο. Εντοπίζονται στην άκρη των φύλλων.
- Τα θηλυκά μπορούν να γεννήσουν περισσότερα από 800 αυγά κατά τη διάρκεια της ζωής τους.
- Αναπτύσσουν 5 νυμφικά στάδια
- Ο βιολογικός κύκλος διαρκεί από 15-47 ημέρες ανάλογα με την εποχή.
- Από 9 μέχρι 16 γενεές το χρόνο.
- Τα ενήλικα έντομα δεν διαχειμάζουν.

Φώτο 1: Αυγά

Φώτο 2: Νύμφες

Φώτο 3: Ενήλικο

Φώτο 4: Ενήλικο στα φύλλα

2.3 Φυτοϋγειονομικό καθεστώς

Το έντομο και το βακτήριο θεωρούνται επιβλαβείς οργανισμοί σύμφωνα με τον Κοινοτικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/2031 που διέπει την Φυτοϋγεία και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/2072 που εναρμονίζει τον 2016/2031 και στον οποίο καταγράφονται τα 14 Παραρτήματα. Συγκεκριμένα, οι επιβλαβείς αυτοί οργανισμοί κατατάσσονται στο πιο κάτω Παράρτημα του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2072 ως εξής:

Παράρτημα II, Μέρος Α,

Επιβλαβείς οργανισμοί που ΔΕΝ είναι γνωστή η παρουσία τους στο έδαφος της Ένωσης:

(1) Βακτήρια

1. *Candidatus Liberibacter africanus* (LIBEAF),
2. *Candidatus Liberibacter americanus* (LIBEAM),
3. *Candidatus Liberibacter asiaticus* (LIBEAS),

(3) Έντομα και Ακάρεα

30. *Diaphorina citri* (Kuwayama)

Επίσης, το **βακτήριο** περιλαμβάνεται στη λίστα με τους επιβλαβείς οργανισμούς προτεραιότητας του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1702.

2.4 Συμπτώματα

Οι ψύλλες καθώς τρέφονται, παράγουν μια τοξίνη που προκαλεί συστρόφη ή ξήρανση των άκρων των φυτών. Ωστόσο, η άμεση ζημιά που προκαλεί το έντομο θεωρείται μικρή σε σύγκριση με τον ρόλο που παίζει ως φορέας του βακτηρίου *Candidatus Liberibacter spp.*

Τα προσβεβλημένα από το βακτήριο δέντρα παράγουν μικρούς, ασύμμετρους καρπούς οι οποίοι λόγω του κακού μεγέθους και ποιότητάς τους χάνουν την εμπορικότητά τους. Στο τέλος τα εν λόγω φυτά ξηραίνονται.

2.5 Διάδοση

Η διάδοση του εντόμου σε μακρινές αποστάσεις πραγματοποιείται κυρίως με τη μεταφορά προσβεβλημένων φυτών εσπεριδοειδών και άλλων φυτών-ξενιστών και μέσω αέριων μαζών. Η μετάδοση σε κοντινές αποστάσεις και από φυτό σε φυτό γίνεται κυρίως μέσω της πτητικής ικανότητας του εντόμου το οποίο μπορεί να πετάξει μέχρι και 1 Km την εβδομάδα.

2.6 Αντιμετώπιση

Η αντιμετώπιση του εντόμου γίνεται με τους ακόλουθους τρόπους:

- Χρήση εντομοκτόνων ή/και συνδυασμός με χρήση ωφέλιμων εντόμων όπως *Tamarixia radiata*.
- Κόψιμο και καταστροφή προσβεβλημένων βλαστών (εάν είναι εφικτό- πχ πολύ νεαρά δενδρύλλια).

2.7 Οικονομική σημασία

Επισημαίνεται ότι το έντομο δεν προκαλεί σημαντικές οικονομικές ζημιές. Όμως εάν το βακτήριο που προκαλεί την ασθένεια του κίτρινου δράκου εισαχθεί στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας ενδέχεται να προκαλέσει σημαντικές κοινωνικοοικονομικές και περιβαλλοντικές ζημιές, αφού δυνατό να προκαλέσει ολοκληρωτική ξήρανση στα εσπεριδοειδή σε διάστημα τριών με πέντε ετών, επηρεάζοντας αρνητικά την εσπεριδοκαλλιέργεια και γενικότερα όλη την αγροδιατροφική αλυσίδα που στηρίζεται στους καρπούς εσπεριδοειδών.

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ - ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ

3.1 Ορισμοί

Α) «**φυτά-ξενιστές**»: όλα τα φυτά προς φύτευση, εκτός των σπόρων, τα οποία ανήκουν στα γένη ή τα είδη που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι.

Β) «**οριοθετημένη περιοχή**»: περιοχή που δημιουργείται εάν έχει επιβεβαιωθεί επίσημα η παρουσία ενωσιακού επιβλαβούς οργανισμού καραντίνας ο οποίος δεν είχε γνωστή παρουσία στην Κύπρο (στην παρούσα περίπτωση το έντομο), όπου πρέπει να ληφθούν τα φυτοϋγειονομικά μέτρα εξάλειψης. Η οριοθετημένη περιοχή αποτελείται από μία προσβεβλημένη ζώνη και μία ζώνη ασφαλείας.

Γ) «**προσβεβλημένη ζώνη**»: περιλαμβάνει, κατά περίπτωση:

α) όλα τα φυτά που είναι γνωστό ότι έχουν προσβληθεί από το έντομο·

β) όλα τα φυτά που παρουσιάζουν ενδείξεις ή συμπτώματα τα οποία υποδεικνύουν ότι έχουν πιθανώς προσβληθεί από το έντομο·

γ) όλα τα άλλα φυτά που ενδέχεται να έχουν μολυνθεί ή προσβληθεί ή να μολυνθούν ή να προσβληθούν από το έντομο, περιλαμβανομένων των φυτών που ενδέχεται να προσβληθούν λόγω της ευαισθησίας τους στο έντομο και της γειννιάσής τους με προσβεβλημένα φυτά, ή της κοινής πηγής παραγωγής, αν είναι γνωστή, με προσβεβλημένα φυτά ή φυτά που παράγονται από αυτά·

δ) τη γη, το έδαφος, τα υδάτινα ρεύματα ή άλλα στοιχεία που έχουν προσβληθεί ή ενδέχεται να προσβληθούν από το έντομο.

Δ) «**ζώνη ασφαλείας**»: βρίσκεται δίπλα στην προσβεβλημένη ζώνη και την περιβάλλει. Το μέγεθός της είναι ανάλογο με τον κίνδυνο εξάπλωσης του εντόμου έξω από την προσβεβλημένη ζώνη με φυσικό τρόπο ή με ανθρώπινες δραστηριότητες στην προσβεβλημένη ζώνη και στον περίγυρό της, και αποφασίζεται από την Αρμόδια Αρχή σύμφωνα με τις αρχές του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031.

3.2 Έλεγχοι διακινούμενων ή εισαγόμενων φυτών-ξενιστών.

Σε περίπτωση εισαγωγής ή διακίνησης οποιουδήποτε φυτού ή φυτικού προϊόντος, ο παραλήπτης γνωστοποιεί έγκαιρα στην Αρμόδια Αρχή την άφιξη του, βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 και Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1013.

3.2.1 Διακινούμενα φυτά-ξενιστές και καρποί αυτών.

Τα διακινούμενα προς την Κυπριακή Δημοκρατία φυτά και φυτικά προϊόντα (όλων των ειδών) συνήθως ελέγχονται βάσει τους πιθανούς κινδύνους (είδος, χώρα προέλευσης, ιστορικό δεσμεύσεων κλπ.). Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται στα σημεία εισόδου (σε συνεννόηση με τον παραλήπτη) ή στα σημεία τελικού προορισμού.

Τα φυτά-ξενιστές πρέπει να συνοδεύονται από Φυτοϋγειονομικό Διαβατήριο (Φ.Δ.). Φ.Δ. απαιτείται και για καρπούς εσπεριδοειδών (*Citrus*) και κουμκουάτ (*Fortunella*) όταν διακινούνται με φύλλα και μίσχους.

Δεν απαιτείται Φ.Δ. για τη διακίνηση καρπών όλων των ειδών και καρπών εσπεριδοειδών και κουμκουάτ που δεν φέρουν φύλλα και μίσχους.

Τα διακινούμενα φυτά-ξενιστές από και εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας πρέπει επίσης να συνοδεύονται από Φυτοϋγειονομικό Διαβατήριο. Για να επιτρέπεται η έκδοση Φ.Δ. τα εν λόγω φυτά ΔΕΝ πρέπει να προέρχονται από οριοθετημένες περιοχές. Εντούτοις, η διακίνηση με Φ.Δ. επιτρέπεται από οριοθετημένες περιοχές, εφόσον αποδειχθεί ότι ο χώρος παραγωγής είναι απαλλαγμένος από το *Diaphorina citri* και τα φυτά καλλιεργούνται σε δικτυοκίπια τα οποία, βάσει επισκοπήσεων, χαρακτηρίζονται ως απαλλαγμένα από το *Diaphorina citri*.

Οι καρποί απαγορεύεται να διακινούνται εκτός και εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας με φύλλα και μίσχους. Πρόσθετα θα πρέπει να έχουν τύχει κατάλληλης μεταχείρισης (πλύσιμο και κέρωμα), εφόσον θα διακινηθούν εκτός Κύπρου.

3.2.2 Διακινούμενα φυτά-ξενιστές και καρποί αυτών διαμέσου της πράσινης γραμμής.

Η διακίνηση διαμέσου της πράσινης γραμμής ΟΛΩΝ των φυτών προς φύτευση ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ, στο παρόν στάδιο.

Η διακίνηση καρπών των φυτών-ξενιστών επιτρέπονται μόνο αν συνοδεύονται από έκθεση του Ενωσιακού Φυτοϋγειονομικού Εμπειρογνώμονα και το έγγραφο του Τουρκοκυπριακού Επιμελητηρίου. Καρποί εσπεριδοειδών και κουμκουάτ πρέπει επιπλέον να διακινούνται χωρίς φύλλα και μίσχους.

3.2.3 Εισαγόμενα φυτά-ξενιστές και καρποί αυτών.

Οι εισαγωγές φυτών εσπεριδοειδών και κουμκουάτ εκτός καρπών και σπόρων καταγωγής Τρίτης Χώρας ΔΕΝ επιτρέπονται σύμφωνα με το σημείο 11 του Παραρτήματος VI του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2072.

Οι εισαγωγές φυτών-ξενιστών εκτός εσπεριδοειδών και κουμκουάτ καταγωγής Τρίτης Χώρας επιτρέπονται μόνο αν συνοδεύονται με Φυτοϋγειονομικό Πιστοποιητικό (Φ.Π.).

Οι εισαγωγές καρπών των φυτών-ξενιστών καταγωγής Τρίτης Χώρας επιτρέπονται μόνο αν συνοδεύονται με Φυτοϋγειονομικό Πιστοποιητικό (Φ.Π.) και δεν φέρουν φύλλα και μίσχους

Στην περίπτωση εισαγωγής φυτών-ξενιστών (εκτός εσπεριδοειδών και κουμκουάτ που απαγορεύεται να εισαχθούν) που κατάγονται από Τρίτη Χώρα στην οποία το βακτήριο που προκαλεί την ασθένεια του κίτρινου δράκου είναι παρόν, η Αρμόδια Αρχή θα διενεργεί δειγματοληψία και δοκιμή της παρτίδας των συγκεκριμένων φυτών ώστε να επιβεβαιώνεται η απουσία του συγκεκριμένου επιβλαβούς οργανισμού χρησιμοποιώντας πρόγραμμα δειγματοληψίας ικανό να επιβεβαιώνει, με αξιοπιστία τουλάχιστο 80%, επίπεδο παρουσίας μολυσμένων φυτών 1 % λαμβάνοντας υπόψη το ISPM 31.

3.2.4 Εξαγόμενα φυτά-ξενιστές και καρποί εσπεριδοειδών και κουμκουάτ.

Οι εξαγωγές από την Κυπριακή Δημοκρατία φυτών-ξενιστών και καρπών εσπεριδοειδών και κουμκουάτ καθορίζονται από τις απαιτήσεις της εκάστοτε Τρίτης Χώρας εισαγωγής.

Επί του παρόντος, από την Κύπρο εξάγονται καρποί εσπεριδοειδών, χωρίς φύλλα και μίσχους, σε Τρίτες Χώρες, οι οποίοι συνοδεύονται από Φυτοϋγειονομικό Πιστοποιητικό και οι καρποί έχουν τύχει κατάλληλης μεταχείρισης (πλύσιμο και κέρωμα).

3.2.5 Ιχνηλασιμότητα

Οι επαγγελματίες οι οποίοι προμηθεύουν/προμηθεύονται φυτά-ξενιστές που καλλιεργήθηκαν, έστω για ένα μέρος της ζωής τους, σε οριοθετημένη περιοχή ή τα οποία διακινήθηκαν μέσω τέτοιας περιοχής, θα πρέπει να **τηρούν αρχείο επί τρία έτη** για κάθε παρτίδα που προμηθεύουν/προμηθεύονται. Το αρχείο αυτό περιλαμβάνει στοιχεία για την καταγωγή, τον αποστολέα, τον παραλήπτη, τον τόπο προορισμού, τον ατομικό αύξοντα αριθμό, αριθμό εβδομάδας ή αριθμό παρτίδας του Φυτοϋγειονομικού Διαβατηρίου, καθώς και την ταυτότητα και την ποσότητα της οικείας παρτίδας.

3.3 Επισκοπήσεις

Η Αρμόδια Αρχή θα προβαίνει σε ετήσιες επισκοπήσεις βάσει του επιπέδου του φυτοϋγειονομικού κινδύνου για την παρουσία του *Diaphorina citri* στα φυτά-ξενιστές στο έδαφος της.

Οι επισκοπήσεις αυτές πραγματοποιούνται από τον Κλάδο Ελέγχου Νομοθεσιών και τα Επαρχιακά Γεωργικά Γραφεία σε καλλιέργειες εσπεριδοειδών και κουμκουάτ, εισαγωγείς και παραγωγούς φυτών-ξενιστών που είναι εγγεγραμμένοι στο Φυτοϋγειονομικό Μητρώο, λαμβάνοντας υπόψη τη χώρα εισαγωγής (ιστορικό μολύνσεων) και τις ποσότητες των εν λόγω συγκεκριμένων φυτών. Διενεργούνται σε κατάλληλες περιόδους του έτους, όσον αφορά τη δυνατότητα ανίχνευσης του εντόμου λαμβάνοντας υπόψη τη βιολογία του, την παρουσία του και την παρουσία των φυτών-ξενιστών. Όπου εντοπιστεί το έντομο, διενεργείται εργαστηριακή εξέταση για έλεγχο παρουσίας του βακτηρίου μετά από δειγματοληψία του εντόμου.

3.3.1 Υφιστάμενες καλλιέργειες φυτών-ξενιστών

Οι επισκοπήσεις πραγματοποιούνται σε υφιστάμενες καλλιέργειες των φυτών ξενιστών που αποτελούν ευπαθή ξενιστή του εντόμου. Διενεργείται οπτικός έλεγχος των φυτών, εντατικοποιημένος στην περίμετρο της καλλιέργειας. Παρατηρείται πρώτα η γενική εικόνα και ευρωστία της φυτείας, λαμβάνοντας υπόψη την ομοιομορφία στην ανάπτυξη και την εμφάνιση των φύλλων και βλαστών. Σε περίπτωση που παρουσιάζονται φυτά με ύποπτα συμπτώματα (συστροφή φύλλων, καχεξία, χλωρώσεις), τότε τα φυτά χαρακτηρίζονται ύποπτα και χρειάζεται πιο ενδελεχής έλεγχος. Επισημαίνεται ότι παρόμοια συμπτώματα με αυτά προκαλεί και ο φυλλοκνίστης *Phyllocnistis citrella*.

Αν κριθεί απαραίτητο γίνεται παγίδευση, χρησιμοποιώντας κολλητικές παγίδες, προσελκυστικές παγίδες και δίκτυα σάρωσης του εντόμου, με σκοπό τη σύλληψη του για δειγματοληψία για τον εντοπισμό του βακτηρίου. Σε περίπτωση εντοπισμού του εντόμου, ο λειτουργός λαμβάνει δείγμα του εντόμου και το αποστέλλει στον Κλάδο Προστασίας Φυτών και Μελισσοκομίας για περαιτέρω εξέταση. Σε περίπτωση επιβεβαίωσης του εντόμου, τότε γίνεται εργαστηριακός έλεγχος και μοριακή δοκιμή για εντοπισμό του βακτηρίου σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

3.3.2 Φυτωριούχους που διακινούν φυτά-ξενιστές σε άλλους επαγγελματίες

Τα φυτά-ξενιστές (εκτός των καρπών), κατά τη διακίνηση τους προς άλλα Κράτη Μέλη ή εντός της Κύπρου από επαγγελματία προς επαγγελματία, θα πρέπει να συνοδεύονται από Φυτοϋγειονομικό Διαβατήριο. Το Τμήμα Γεωργίας έχει ετοιμάσει εγχειρίδιο στο οποίο περιγράφονται οι διαδικασίες που θα ακολουθούνται για τον έλεγχο και την έκδοση Φ.Δ.

Συγκεκριμένα, απαγορεύεται η διάθεση προς πώληση φυτών-ξενιστών (εκτός καρπών), από την προσβεβλημένη ζώνη, εκτός εάν αυτά τα φυτά καθόλη της διάρκεια της προηγούμενης καλλιεργητικής περιόδου βρίσκονταν εντός δικτυοκηπίου. Σε περίπτωση που τα φυτά βρίσκονται εντός του δικτυοκηπίου, τότε θα πρέπει να τυγχάνουν ελέγχων από το Τμήμα Γεωργίας πριν τη διάθεσή τους για έκδοση του σχετικού Φυτοϋγειονομικού Διαβατηρίου.

Τα φυτώρια που εμπίπτουν σε οριοθετημένες περιοχές πρέπει να ελέγχονται τέσσερις φορές το χρόνο ενώ αυτά που είναι εκτός οριοθετημένων περιοχών θα ελέγχονται τρεις φορές το χρόνο. Οι έλεγχοι στα φυτώρια (επαγγελματίες εγγεγραμμένοι στο ΦΜ) διεξάγονται αποκλειστικά από τον Κλάδο Ελέγχου Νομοθεσιών σύμφωνα με την παράγραφο 3.3.1.

3.3.3 Χώρους πρασίνου, πεζοδρόμια, εγκαταλελημένους οπωρώνες

Η επισκόπηση πραγματοποιείται σε χώρους πρασίνου, πεζοδρόμια και εγκαταλελημένους οπωρώνες που περιέχουν φυτά-ξενιστές του εντόμου πραγματοποιείται σύμφωνα με την παράγραφο 3.3.1.

Επισημαίνεται ότι στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα σημεία 3.3.1, 3.3.2 και 3.3.3, λειτουργός λαμβάνει δείγμα του εντόμου ή φύλλων των φυτών-ξενιστών, εφόσον είναι συμπτωματικά της ασθένειας του κίτρινου δράκου και το αποστέλλει στον Κλάδο Προστασίας Φυτών και Μελισσοκομίας για περαιτέρω εξέταση.

3.4 Αξιοποίηση Ετήσιου Προγράμματος Γεωργικών Εφαρμογών

Επιπρόσθετα των πιο πάνω επισκοπήσεων, στο πλαίσιο εφαρμογής του ετήσιου προγράμματος γεωργικών εφαρμογών, αρμόδιοι λειτουργοί των Επαρχιακών Γεωργικών Γραφείων προβαίνουν σε επιτόπιες επισκέψεις καλλιεργειών, παρέχοντας τεχνική υποστήριξη και συμβουλευτικές υπηρεσίες στους γεωργούς. Οι περιφερειακοί λειτουργοί και οι λειτουργοί Προστασίας Φυτών σε περίπτωση εντοπισμού οποιονδήποτε ύποπτων συμπτωμάτων που προκαλούνται από το έντομο ή το βακτήριο θα προβαίνουν σε ενημέρωση των αρμόδιων Κλάδων. Οι αρμόδιοι λειτουργοί θα καταγράφουν τον αριθμό και την έκταση των καλλιεργειών που επισκέπτονται και θα γνωστοποιούν τα στοιχεία στον Κλάδο Φυτοϋγείας και Εμπορικών Προδιαγραφών Γεωργικών Προϊόντων (ΚΦΕΠΓΠ) μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης inspection@da.moa.gov.cy.

Στις περιπτώσεις όπου πραγματοποιούνται ομαδικές ενημερώσεις, τότε το αντίστοιχο Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο, θα ενημερώνει τον ΚΦΕΠΓΠ επί της ημέρας, διάρκειας, τοποθεσίας της εν λόγω ενημέρωσης και θα αποστέλλει ηλεκτρονικά στο inspection@da.moa.gov.cy, σχετικό παρουσιολόγιο.

3.5 Πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των εισαγωγέων, παραγωγών και του ευρύτερου κοινού

Για την άμεση και ολοκληρωμένη πληροφόρηση των γεωργών και του ευρύτερου κοινού και την ευαισθητοποίηση τους για την ανάγκη λήψης όλων των απαραίτητων μέτρων για την αποφυγή της εξάπλωσης του εντόμου στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και τη σημασία αυτών των μέτρων στην γεωργία και το περιβάλλον, ο ΚΦΕΠΓΠ θα προβεί σε συγκεκριμένες δραστηριότητες όπως αυτές παρουσιάζονται πιο κάτω:

- (α) Αρθρογραφία σε εκλαϊκευμένα περιοδικά όπως είναι ο «Αγρότης», καθώς και στον ημερήσιο τύπο,
- (β) Αποστολή ανακοινώσεων και ενημερωτικών εντύπων στους εισαγωγείς /διακινητές που είναι εγγεγραμμένοι στο φυτοϋγειονομικό μητρώο,
- (γ) Αποστολή ανακοινώσεων και ενημερωτικών εντύπων σε οργανωμένα σύνολα (Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων, Αγροτικές Οργανώσεις, Ομάδες Παραγωγών Εσπεριδοειδών κλπ.) και
- (δ) Παρουσίαση σχετικής πληροφόρησης σε ραδιοφωνικά ή και τηλεοπτικά προγράμματα, καθώς και σε σελίδες κοινωνικές δικτύωσης.

4. ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

4.1. Εντοπισμός του εντόμου σε διακινούμενο ή εισαγόμενο φορτίο

Σε περίπτωση εντοπισμού του εντόμου σε διακινούμενο ή εισαγόμενο φορτίο, τότε ο Επιθεωρητής Φυτοϋγείας, διατηρεί δεσμευμένο το φορτίο στο σημείο ελέγχου (σε περίπτωση διακίνησης γίνεται ανάκληση ολόκληρης της παρτίδας) και γνωστοποιεί γραπτώς την απόφαση του προς τον εισαγωγέα/παραλήπτη. Παρέχεται η επιλογή στον εισαγωγέα είτε να επανεξάξει το φορτίο με δικά του έξοδα ή να προβεί στην καταστροφή του στην παρουσία Επιθεωρητή Φυτοϋγείας, επίσης με δικά του έξοδα. Ωστόσο, την τελική απόφαση για το φορτίο την λαμβάνει η Αρμόδια Αρχή. Επιπλέον, ο Κλάδος Φυτοϋγείας και Εμπορικών Προδιαγραφών Γεωργικών Προϊόντων γνωστοποιεί άμεσα στην Επιτροπή και τα άλλα Κράτη Μέλη (ΚΜ) την παρουσία του επιβλαβούς οργανισμού.

4.2. Εντοπισμός του εντόμου σε εκμετάλλευση, σημεία πώλησης, ιδιωτικούς ή άλλους χώρους

Σε περίπτωση εντοπισμού του εντόμου σε εκμετάλλευση (τεμάχιο, φυτώρια, αποθήκες κ.α.), σε ιδιωτικούς ή άλλους χώρους, τότε ο Κλάδος Φυτοϋγείας και Εμπορικών Προδιαγραφών Γεωργικών Προϊόντων ενημερώνει όλους τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες. Επιπλέον ο Κλάδος Φυτοϋγείας και Εμπορικών Προδιαγραφών Γεωργικών Προϊόντων γνωστοποιεί άμεσα στην Επιτροπή και τα άλλα ΚΜ την παρουσία του επιβλαβούς οργανισμού.

Γύρω από το συγκεκριμένο σημείο προσβολής δημιουργείται η οριοθετημένη περιοχή. όπως περιγράφεται στο σημείο 4.2.2. και 4.3.

4.2.1 Έλεγχος ύποπτων καλλιεργειών/τεμαχίων

Οι καλλιέργειες με φυτά-ξενιστές που γειτνιάζουν με το προσβεβλημένο τεμάχιο και οποιεσδήποτε άλλες καλλιέργειες με φυτά-ξενιστές που ανήκουν στον ίδιο τον γεωργό ή και σε άλλο γεωργό/επαγγελματία θεωρούνται ύποπτες και περιλαμβάνονται σε ενδεδειγμένους ελέγχους από την Αρμόδια Αρχή. Οι προαναφερόμενες καλλιέργειες ελέγχονται το συντομότερο δυνατόν από λειτουργούς του Κλάδου Ελέγχου Νομοθεσιών και των Επαρχιακών Γεωργικών Γραφείων και λαμβάνονται δείγματα εάν εντοπιστεί το έντομο σε οποιοδήποτε στάδιο βιολογικού του κύκλου. Τα δείγματα αποστέλλονται στον Κλάδο Προστασίας Φυτών και Μελισσοκομίας.

Οι εν λόγω καλλιέργειες θα περιλαμβάνονται στις ετήσιες επισκοπήσεις (τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο για τυχόν εντοπισμό του εντόμου.

4.2.2 Μέτρα στα προσβεβλημένα τεμάχια /καλλιέργειες

Το τεμάχιο ή τα τεμάχια που παρουσίασαν προσβολή από το έντομο καταγράφονται από το Τμήμα Γεωργίας το οποίο ταυτόχρονα ενημερώνει τον ιδιοκτήτη του τεμαχίου για τα μέτρα τα οποία θα πρέπει να ληφθούν. Η Αρμόδια Αρχή δημιουργεί χωρίς καθυστέρηση την οριοθετημένη περιοχή.

4.2.3. Μέτρα σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους

Ενημερώνεται ο Δήμος, η Κοινότητα και οι ιδιοκτήτες ιδιωτικών χώρων (πχ κατοικίες) όπου εντοπίστηκε προσβεβλημένο φυτό-ξενιστής για τα μέτρα που αναφέρονται στο σημείο 4.2.2.

Η **προσβεβλημένη ζώνη** αποτελείται από το τεμάχιο ή τα τεμάχια (σε περίπτωση που γειτνιάζουν) στα οποία έχει εντοπιστεί το έντομο στα φυτά-ξενιστές.

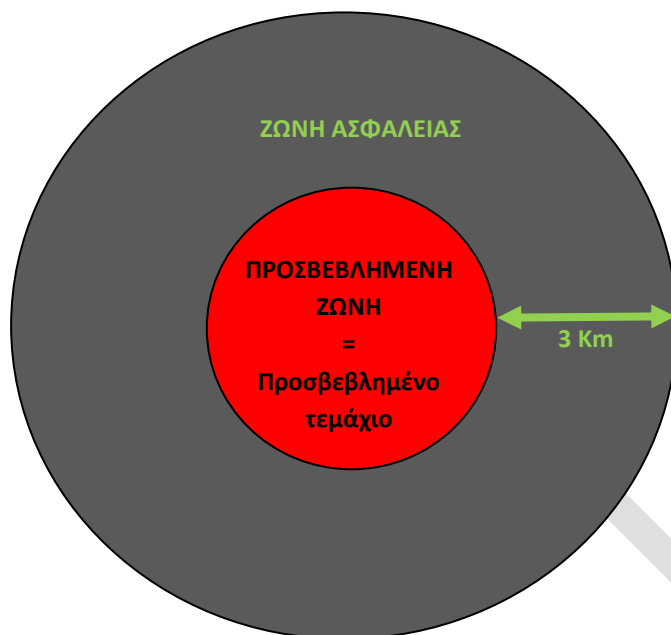
Η **ζώνη ασφαλείας** αποτελείται από τα τους δήμους και τις κοινότητες που είτε ολόκληρες είτε κομμάτι τους εμπίπτει μέσα σε ακτίνα τρία χιλιόμετρα από τα σύνορα της προσβεβλημένης ζώνης. Στη ζώνη ασφαλείας θα διεξάγονται τακτές επισκοπήσεις για περίοδο τουλάχιστο δύο ετών.

Αναφορικά με τα τεμάχια όπου εμπίπτουν μέσα σε δύο ζώνες, η αντιμετώπιση που θα τυγχάνουν θα είναι για ολόκληρο το τεμάχιο βάσει των μέτρων της της προσβεβλημένης ζώνης.

Επισημαίνεται ότι η Αρμόδια Αρχή διενεργεί τακτές επισκοπήσεις σύμφωνα με το σημείο 3.3 για διάρκεια δύο ετών για να καθορίζει και να επικαιροποιεί την οριοθετημένη περιοχή, βάσει των αποτελεσμάτων των επισκοπήσεων.

4.3 Οριοθέτηση περιοχής

1. Σχεδιάγραμμα: Οριοθετημένη περιοχή

Προσβεβλημένη ζώνη: Στην προσβεβλημένη ζώνη λαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα:

(α) Χρήση εντομοκτόνων ή/ και συνδυασμός με χρήση βιολογικών παραγόντων όπως το παράσιτο *Tamarixia radiata* (άρχισαν πρόσφατα οι εξαπολύσεις στην Κύπρο μετά από εισαγωγή του από τις ΗΠΑ). Επίσης σημειώνεται οι ψεκασμοί που εφαρμόζονται στα εσπεριδοειδή και τα κουμκουάτ για την καταπολέμηση άλλων εντομολογικών οργανισμών δύναται να είναι αποτελεσματικοί.

(β) Κόψιμο και καταστροφή προσβεβλημένων βλαστών εντός της προσβεβλημένης περιοχής (εάν είναι εφικτό- πχ πολύ νεαρά δενδρύλλια).

(γ) Άμεση ενημέρωση όλων των επαγγελματιών παραγωγών/πωλητών/εμπόρων φυτών και καρπών για τις διαδικασίες που τίθενται σε εφαρμογή όσον αφορά απαιτήσεις διακίνησης (Παράρτημα II).

(δ) Λήψη δείγματος του εντόμου για επιβεβαίωση απουσίας του βακτηρίου.

(ε) Μετακίνηση καρπών χωρίς φύλλα και μίσχους. Σε περίπτωση όπου οι καρποί εσπεριδοειδών και κουμκουάτ φέρουν μίσχους και φύλλα και προορίζονται σε χώρους συσκευασίας, τότε το εμπόρευμα πρέπει να είναι επαρκώς καλυμμένο.

(στ) Απαγόρευση διάθεσης προς πώληση φυτών-ξενιστών. Θα επιτρέπεται μόνο για φυτά-ξενιστές που είχαν τοποθετηθεί κατά την προηγούμενη καλλιεργητική περίοδο σε δικτυοκήπιο, και μόνο μετά από έλεγχο που θα διενεργείται από το Τμήμα Γεωργίας.

Οι επηρεαζόμενοι επαγγελματίες της προσβεβλημένης ζώνης θα ενημερώνονται γραπτώς και το συντομότερο δυνατόν για την κατάσταση που επικρατεί και τους τυχόν κινδύνους εξάπλωσης του εντόμου.

Ζώνη ασφαλείας: Οι επηρεαζόμενοι επαγγελματίες της ζώνης αυτής θα ενημερώνονται γραπτώς και το συντομότερο δυνατόν για την κατάσταση που επικρατεί και τους τυχόν κινδύνους εξάπλωσης του εντόμου. Μακροσκοπικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται και λαμβάνονται δείγματα για εργαστηριακή ανάλυση όταν εντοπιστεί το έντομο.

Η περιοχή που εμπίπτει στη ζώνη αυτή θα περιλαμβάνεται στις ετήσιες επισκοπήσεις που πραγματοποιεί η Αρμόδια Αρχή για τουλάχιστο δύο έτη. Τυχόν εντοπισμός προσβολής στη ζώνη ασφαλείας σημαίνει επανα-

οριοθέτηση της προσβεβλημένης ζώνης και της ζώνης ασφαλείας και εφαρμογή των φυτοϋγειονομικών μέτρων που προνοούνται.

Η οριοθετημένη περιοχή θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Γεωργίας και τυχόν τροποποίησή της θα πραγματοποιείται άμεσα για έγκαιρη ενημέρωση των εμπλεκόμενων και του ευρύτερου κοινού.

Εάν, βάσει των επισκοπήσεων, ο συγκεκριμένος οργανισμός δεν ανιχνεύεται στην οριοθετημένη περιοχή για περίοδο πέντε ετών, η εν λόγω οριοθέτηση μπορεί να καταργηθεί και να τερματίσουν τα σχετικά μέτρα εξάλειψης του.

Η Αρμόδια Αρχή έχει τη δυνατότητα να εφαρμόσει μέτρα περιορισμού (Containment measures) και όχι μέτρα εξάλειψης αν το έντομο εξαπλωθεί στις περισσότερες περιοχές της Κύπρου. Τα μέτρα περιορισμού καθορίζονται σε εκτελεστικές πράξεις που εκδίδει η Επιτροπή μετά από υποβολή των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων από την Αρμόδια Αρχή.

Στην περίπτωση που ιδιοκτήτης ιδιωτικού χώρου δεν επιτρέπει στους επιθεωρητές της Αρμόδιας Αρχής να εισέλθουν στον εν λόγω χώρο για να διασφαλίσουν ότι τα πιο πάνω μέτρα υλοποιούνται, τότε εφαρμόζεται το σημείο (4) του Άρθρου 6 του Νόμου Ν.146(Ι)/2023 που προβλέπει για τα Προστατευτικά Μέτρα κατά των Επιβλαβών για τα Φυτά Οργανισμών, για την **έκδοση εντάλματος εισόδου**.

5. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Ευθύνη για τη σύνταξη, και εφαρμογή του εθνικού Σχέδιου Δράσης έχει ο Κλάδος Φυτοϋγείας και Εμπορικών Προδιαγραφών Γεωργικών Προϊόντων. Σε περίπτωση εντοπισμού του βακτηρίου, θα ενεργοποιηθεί άμεσα η Επιχειρησιακή Ομάδα για την εφαρμογή του Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης για το *Candidatus Liberibacter spp.*

Τον συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων θα έχει ο Κλάδος Φυτοϋγείας και Εμπορικών Προδιαγραφών Γεωργικών Προϊόντων.

6. ΜΕΤΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τα μέτρα εξάλειψης που θεσπίζονται στις επίσημες διατάξεις, το άρθρο 108 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031 ορίζει ότι το Κράτος Μέλος καθορίζει το εφαρμοστέο σύστημα κυρώσεων. Στην περίπτωση της Κύπρου, οι κυρώσεις αυτές προβλέπονται στο Άρθρο 11 του Νόμου Ν.146(Ι)/2023 που προβλέπει για τα Προστατευτικά Μέτρα κατά των Επιβλαβών για τα Φυτά Οργανισμών.

7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι Κατάλογος φυτών-ξενιστών

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΑΝΑΦΟΡΑ ΑΠΟ
<i>Citroncirus webberi</i>	ΚΥΡΙΟΣ ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus aurantium</i>	ΚΥΡΙΟΣ ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus limon</i>	ΚΥΡΙΟΣ ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus macrophylla</i>	ΚΥΡΙΟΣ ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus maxima</i>	ΚΥΡΙΟΣ ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus paradisi</i>	ΚΥΡΙΟΣ ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus reticulata</i>	ΚΥΡΙΟΣ ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Murraya paniculata</i>	ΚΥΡΙΟΣ ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Aegle marmelos</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Aegle</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Aeglopsis</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Afraegle paniculata</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Afraegle</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Amyris</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Archidendron lucidum</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Atalantia</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ, Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Atalantia buxifolia</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Balsamocitrus</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Balsamocitrus dawei</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Casimiroa edulis</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Choisya</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Citroncirus</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citropsis</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Citrus</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus amblycarpa</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus aurantiifolia</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus australasica</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus australis</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus glauca</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus halimii</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus hassaku</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus hystrix</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus inodora</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus jambhiri</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus latipes</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus limettioides</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus medica</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus reshni</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus sinensis</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ

<i>Citrus sunki</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus taiwanica</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus trifoliata</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus volkameriana</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus webberi</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus x limonia</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Citrus x nobilis</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Clausena</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Clausena anisum-olens</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Clausena excavata</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Clausena harmandiana</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Clausena indica</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Clausena lansium</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Cordia myxa</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Eremocitrus</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Esenbeckia</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Ficus carica</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Fortunella</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Fortunella japonica</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Fortunella sp.</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Glycosmis</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Glycosmis pentaphylla</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Limonia L.</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Limonia acidissima</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Merrillia</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Merrillia caloxylon</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Microcitrus</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Murraya L.</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Murraya koenigii</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Naringi</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Pamburus</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Rutaceae</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Severinia</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Swinglea</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Swinglea glutinosa</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Tetradium</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Toddalia</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Triphasia</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Triphasia trifolia</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Vepris</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Vepris lanceolata</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>x Citrofortunella microcarpa</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>x Citrofortunella sp.</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Zanthoxylum</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	Σημείο 53 Παραρτήματος VII
<i>Zanthoxylum ailanthoides</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ
<i>Zanthoxylum asiaticum</i>	ΞΕΝΙΣΤΗΣ	ΕΡΡΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ι. Φυτοϋγειονομικές απαιτήσεις στην οριοθετημένη περιοχή

Υποχρεώσεις για τους ιδιοκτήτες φυτών-ξενιστών στην προσβεβλημένη ζώνη

- Χρήση εντομοκτόνων ή/ και συνδυασμός με χρήση ωφέλιμων εντόμων όπως το *Tamarixia radiata*. Οι ψεκασμοί που εφαρμόζονται στα εσπεριδοειδή για την καταπολέμηση άλλων εντομολογικών επιβλαβών οργανισμών δύναται να είναι επίσης αποτελεσματικοί.
- Κόψιμο και καταστροφή προσβεβλημένων βλαστών εντός της προσβεβλημένης περιοχής (εάν είναι εφικτό- πχ πολύ νεαρά δενδρύλλια).
- Απαγορεύεται η πώληση/μετακίνηση φυτών-ξενιστών από την προσβεβλημένη ζώνη, παρά μόνο μετά από έλεγχο/ επιβεβαίωση απουσίας του επιβλαβούς οργανισμού και έκδοση Φυτοϋγειονομικού Διαβατηρίου
- Η συγκομιδή καρπών από τα τεμάχια που βρίσκονται στη ζώνη ασφαλείας θα πρέπει να γίνεται μετά από προσεκτικό έλεγχο της καλλιέργειας και απαγορεύεται να έχουν φύλλα και μίσχους.

Βρίσκονται υπό μελέτη πρόσθετα μέτρα όπως

- Μεταφορά καρπών εκτός της προσβεβλημένης ζώνης σε κλειστό όχημα μεταφοράς
- Μεταφορά φυτών-ξενιστών εκτός της προσβεβλημένης ζώνης παρά μόνο μετά από σχετικό έλεγχο από το Τμήμα Γεωργίας και έκδοση σχετικής βεβαίωσης

Υποχρεώσεις όσων εμπίπτουν στη ζώνη ασφαλείας

- Οι επηρεαζόμενοι επαγγελματίες της ζώνης αυτής ενημερώνονται γραπτώς και το συντομότερο δυνατόν για την κατάσταση που επικρατεί και τους τυχόν κινδύνους εξάπλωσης του εντόμου.
- Τυχόν εντοπισμός προσβολής στην ζώνη ασφαλείας περιοχή σημαίνει επανα-οριοθέτηση της προσβεβλημένης ζώνης και εφαρμογή των φυτοϋγειονομικών μέτρων που προνοούνται.
- Στη ζώνη ασφαλείας πραγματοποιούνται μακροσκοπικοί έλεγχοι και δειγματοληψία σε τακτά χρονικά διαστήματα, τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο, σε κατάλληλες για κάθε καλλιέργεια περίοδο τόσο από συμπτωματικά όσο και από ασυμπτωματικά φυτά που συνορεύουν με συμπτωματικά φυτά.
- Η συγκομιδή καρπών από τα τεμάχια που βρίσκονται στη ζώνη ασφαλείας θα πρέπει να γίνεται μετά από προσεκτικό έλεγχο της καλλιέργειας και απαγορεύεται να έχουν φύλλα και μίσχους.
- Η μεταφορά φυτών-ξενιστών με σκοπό τη φύτευση τους επιτρέπεται με τη συνοδεία Φυτοϋγειονομικού Διαβατηρίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ
Μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται

DRAFT

I. ΜΕΤΡΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ:

1. ΨΕΚΑΣΜΟΙ:

- Για τον περιορισμό της εξάπλωσης ή και την εξάλειψη του νέου επιβλαβούς οργανισμού *Diaphorina citri* (ψύλλα των εσπεριδοειδών) που προσβάλλει τα εσπεριδοειδή, είναι απαραίτητη η άμεση λήψη μέτρων και δη, η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Νοείται ότι, σε κάθε περίπτωση, τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα πρέπει να χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τους όρους άδειάς τους (οδηγίες στην ετικέτα), δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην εναλλαγή τους, ανάλογα με την ομάδα τρόπου δράσης τους, για την αποφυγή ανάπτυξης ανθεκτικότητας - προτείνονται περίοδοι χρήσης του κάθε σκευάσματος.

Κατά τους χειμερινούς μήνες το έντομο συνήθως μεταφέρεται στο εσωτερικό του κορμού. Ως εκ τούτου συστήνεται οι ψεκασμοί να γίνονται εσωτερικά κοντά στον κορμό.

Κατάλογος Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων που επιτρέπονται για χρήση στα εσπεριδοειδή και συμβάλλουν στον περιορισμό της εξάπλωσης του *Diaphorina citri*

Δραστική ουσία	Εμπορικό Όνομα	Χρόνος Ασφάλειας (ημέρες)	Αρ. εφαρμογών	Παρατηρήσεις
deltamethrin	Antal ⁽¹⁾ , Decis 25EC ⁽⁶⁾ , Decis Evo ⁽⁶⁾ , Decis Expert 100EC ^(5,9,13) , Decis Protech 15EW ⁽⁶⁾ , Decision ⁽⁹⁾ , Delmur Green ⁽⁵⁾ , Delmus ⁽³⁾ , Delta ⁽¹²⁾ , Deltagri ⁽⁶⁾ , Delthrin ⁽⁷⁾ , Grafiti 2,5 EC ⁽⁸⁾ , Infiss 2,5 EC ⁽⁸⁾ , Legend 2.5EC ⁽²⁾ , Meteor ⁽⁴⁾ , Poleci 2.5EC ^(10,13,22) , Polux ⁽³⁾ , Simin ⁽⁶⁾	30	1 εφαρμογή	Ομάδα Τρόπου Δράσης 3Α Προτείνεται πριν την άνθηση
flupyradifurone*	Sivanto Prime® ⁽⁵⁾	30	1 εφαρμογή	Ομάδα Τρόπου Δράσης 4Δ Προτείνεται την περίοδο της άνθησης ή την περίοδο συγκομιδής ή την περίοδο ανάπτυξης της καλλιέργειας
lambda - cyhalothrin	Kaiso Sorbie 5EG ⁽⁴⁾ Ninja 1,5CS with Zeon technology ⁽³⁾ , Zeon +1.5 CS ⁽⁹⁾ Pointer 10CS ⁽¹⁰⁾ , Sparviero 10CS ⁽¹⁾ , Zippy 10CS ⁽⁶⁾	7	2 εφαρμογές / 14 ημέρες 3 εφαρμογές / 7 ημέρες	Ομάδα Τρόπου Δράσης 3Α Προτείνεται πριν την άνθηση
paraffinic oil	Διάφορα σκευάσματα	M.E.	1-2εφαρμογές	Προτείνεται πριν την άνθηση ή την περίοδο συγκομιδής
spinetoram	Delegate 250WG ^(1,9,13)	7	1 εφαρμογή	Ομάδα Τρόπου Δράσης 5 Προτείνεται την περίοδο συγκομιδής ή την περίοδο ανάπτυξης της καλλιέργειας
spirotetramat	Movento 150OD ^(5,8,9,13) , Movento Gold ^(5,8,9)	14	2 εφαρμογές / 21 ημέρες	Ομάδα Τρόπου Δράσης 23 Προτείνεται την περίοδο άνθησης ή την περίοδο ανάπτυξης της καλλιέργειας

* Αναφορικά με το φυτοπροστατευτικό προϊόν που περιέχει τη δραστική ουσία flupyradifurone, η άδειά του θα περιλαμβάνει τη σχετική χρήση στα εσπεριδοειδή κατόπιν σχετικής υποβολής αίτησης από τον κάτοχο άδειάς του (λαμβάνοντας υπόψη τη χορήγηση ίδιας άδειας στην Ελλάδα τον Αύγουστο του 2023).

Υπόμνημα

1. Μ.Ε. = Μη Εφαρμόσιμο – Αναφέρεται στις περιπτώσεις που ο χρόνος ασφάλειας καθορίζεται από τον χρόνο εφαρμογής που αναφέρεται στις οδηγίες της ετικέτας (π.χ. εφαρμογή πριν τη σπορά ή πριν την άνθηση)
2. Δίπλα από κάθε εμπορικό όνομα γίνεται αναφορά σε αριθμό που αφορά το διανομέα του σκευάσματος, σύμφωνα με την ακόλουθη αντιστοιχία:

1	Spyros Stavrinides Chemicals Ltd	13	AKG Paphitis Chemicals Ltd
2	ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ (Αγροφόδια)	14	Alithino Ltd
3	Premier Shukuroglou Cyprus Ltd	15	Blue Ventures Trading Ltd
4	L. Lambrou Agro Ltd	16	Plant Fix Ltd
5	Costas Christodoulou Ltd	17	L.G. Agricultural Products Ltd
6	E. H. Alevras & Sons Ltd	18	Π.Μ ΑΓΡΟΧΗΜΙΚΗ ΛΤΔ
7	Agrolan Ltd	19	FFF Farmer's Fresh & Healthy Products Ltd
8	A&E Stylianou Technochimiki Ltd	20	Geofarm G. Kapirtis Ltd
9	A.D. Georoni Ltd	21	Savvas Charilaou Health Food Store Ltd.
10	A.N. Nicolaou Agrochemicals Co Ltd	22	Solato Trading Ltd
11	A&K ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΓΕΩΠΟΝΟΤΕΧΝΙΚΗ ΛΤΔ	23	Π.Ο.Σ (Δημόσια) Λτδ
12	Γ. Τ. ΑΓΡΟΧΗΜΙΚΗ ΛΤΔ	24	ΦΥΤΟΤΕΧΝΙΚΗ Π. ΧΡΙΣΤΟΥ Λτδ

Περίοδοι Εφαρμογής:

1. Περίοδος Ληθάργου/Πριν την άνθηση deltamethrin ή lambda – cyhalothrin, paraffinic oil	2. Περίοδος Άνθησης flupyradifurone spinetoram
3. Περίοδος Συγκομιδής flupyradifurone paraffinic oil spinetoram	4. Περίοδος Ανάπτυξης flupyradifurone spinetoram spinetoram

2. ΚΛΑΔΕΜΑ:

Σε τεμάχια τα οποία εντοπίστηκε ο οργανισμός κατά το κλάδεμα θα πρέπει τα κλαδιά:

- Να καταστρέφονται εντός του τεμαχίου.
- Εάν θα μεταφερθούν εκτός του τεμαχίου θα πρέπει στο μέσο μεταφοράς να υπάρχει πρόνοια κάλυψης των κλαδεμάτων.

3. ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΚΑΡΠΩΝ:

Θα πρέπει οι καρποί να μεταφέρονται εκτός των τεμαχίων **χωρίς φύλλα και μίσχους.**

II. ΜΕΤΡΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ ΔΕΝΔΡΥΛΙΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ:

1. Τα δενδρύλλια εσπεριδοειδών θα μπορούν να διακινηθούν μόνο εφόσον δεν έχουν προσβολή ή συμπτώματα προσβολής.
2. Θα πρέπει να διατηρούνται σε κλειστό δικτυοκήπιο και να ψεκάζονται τουλάχιστον 1 φορά τον μήνα.
3. Σε περίπτωση εντοπισμού του *Diaphorina citri* θα πρέπει τα φυτά να απομονώνονται σε άλλο κλειστό χώρο και να ψεκάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα.
4. Σε περιπτώσεις σοβαρών προσβολών τα δενδρύλλια θα πρέπει να καταστρέφονται.

III. ΜΕΤΡΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΚΕΝΤΡΑ ΠΩΛΗΣΗΣ ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ:

1. Φυτά ξενιστές μπορούν να διακινηθούν **μόνο εφόσον δεν έχουν προσβολή ή συμπτώματα προσβολής.**
2. Συστήνεται τα φυτά ξενιστές να διατηρούνται σε ένα σημείο του φυτωρίου και να ψεκάζονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (1 φορά ανά 15 ημέρες).
3. Σε περίπτωση εντοπισμού του *Diaphorina citri* θα πρέπει να απομονώνονται σε κλειστό χώρο και να ψεκάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα.
4. Σε περιπτώσεις το φυτώριο δεν διαθέτει χώρο απομόνωσης θα πρέπει τα φυτά να καταστρέφονται.

IV. ΜΕΤΡΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΔΙΑΚΙΝΗΤΕΣ ΚΑΡΠΩΝ-ΕΞΑΓΩΓΕΙΣ- ΣΗΜΕΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ:

1. Όλοι οι καρποί θα πρέπει να διακινούνται ή να εξάγονται **χωρίς φύλλα και μίσχους.**
2. Σε περίπτωση εξαγωγής οι καρποί θα πρέπει να τυγχάνουν μεταχείρισης-πλύσιμο.
3. Οι φρουταρίες δεν θα πρέπει να αποδέχονται καρπούς οι οποίοι φέρουν φύλλα. Θα πρέπει να ενημερώσουν τους προμηθευτές ότι δεν θα παραλαμβάνουν φύλλα και μίσχους.

Το Τμήμα Γεωργίας αναμένει την πλήρη συνεργασία σας και θα πραγματοποιεί ελέγχους για την διαπιστώνει την τήρηση όλων των πιο πάνω.

Η διατήρηση της καλλιέργειας των εσπεριδοειδών και των εξαγωγών της χώρας είναι ευθύνη όλων μας.

ΜΕΡΟΣ Β

Ειδικά Μέτρα

DRAFT